

ISSN 0048 5489

JANUARO – APRILO 2000 . N° 318

Ca dokumento esas enretigata da Ronald Bijtenhoorn
www.bijtenhoorn.nl

PROGRESO

Progreso fondesis da Profesoro Louis Couturat
Collège de Francs en 1908. Ol konsakresas a la
propago, a la libera diskuto ed a la konstanta
perfektigo di la Linguo Internaciona. Progreso
editasas kom la oficala organo di la

UNIONO POR LA LINGUO INTERNACIONA
IDO

UNIONO POR LA LINGUO INTERNACIONA

MEMBRO - KONTRIBUTI

Sioro Franz Regnier agas kom kasero dil Uniono e responsas pri la recevo e kontado dil abon-pagi. Membro-kontributo yarala, od abono a Progreso sen membroso dil Uniono, **500 belga franki**, pagenda a Landal Reprezentero o direte a : Uniono por la Linguo Internaciona Ido, 27, Ville du Bois, 6690 – Vielsalm (Belgia) . Abon-pagi povas esar pagata aden la konto dil Uniono : C.G.E.R. (Caisse Générale d'Epargne et de retraite) ,Konto – numero : 001 – 1329220 – 08 en B-6690 – Vielsalm o per internaciona postala mandato.

LANDAL REPREZENTERI

- Anglia : David WESTON, 24 Nunn Street, GB – Leek, Staffs, ST13 8EA
- Australia : Adrian NEILSON HALL, 10, Harrison Avenue
Concord West, 2138 Australia
- Belgia : Jacques BOL, 80, Chaussée des Gaulois, B – 1300 Wavre .
Postala Cheko : 000 – 0748184 –23.
- Benin : François HOUNSOUNOU , Boîte Postale 226, Lokassa
- Chinia : Gao Zhen – Xing, Jiashanlu 50 hao, 4 hao lou, Yidanyuan 2 hao, Qingdao Shandong, PR China
- Francia : Jean MARTIGNON, 12 rue Maurice Utrillo, F- 91600 Savigny-sur-Orge
- Germania : Alfred NEUSSNER, Thüringer Str , 3 , D – 37284 Waldkappel
- Hispania : José GARCIA c/o Ingeniero Joaquin Benlloch 71 – 13a, Valencia 26
- Kanada : Kevin FORD, 311-20, Graydon Hall Drive ,North York, M3A 2Z9, Canada
- Nederlandso : Hans STUIFBERGEN, Ceramplein 76hs, NL-1095 BZ , Amsterdam
- Polonia : Jerzy GRALAK, al. Waszyngtona 37/76 , PL – 04.015 Warszawa
- Portugal : Gonçalo NEVES, Av. Miguel Torga, 25, A-4-B, 2º A, PT – 1070 – 183 Lisboa
- Sri Lanka : Ronald C.PERIES,4, Sri Vijaya Road, Colombo 6
- Suedia : Kerstin AKERLUND, Klippgatan 1 ; S – 973 31 Lulea.
- Suisia : Cl. KREIS, 57, Avenue de Champel, CH – 1206 Genève
- U.S.A. : Edward H. STEVE, 820 , Glendalough Road, Erdenheim, Pennsylvania 19118

PROGRESO

JANUARIO – APRIL 2000 . N° 318

Turismo (H. Neussner) - Bertha von Suttner (Heidi Neussner) - La Insekto (R. Stevenson) - Skribaji pri Ostwald (R. Stevenson) - Moderna Fablisti (A. Juste) - Nova planeto, nova vortoj (J.M. Rodriguez Hernandez) - Poemo : Ni savas (Gonçalo Neves) - Komento pri artikolo en Progreso (R. Stevenson) - Kelka reflekti post vizito en Ĉinio (H. Neussner) - Suceso dependas de stabileco (T. Lang) - Komunikado

Turismo

Qua kelke atenceme lektas « Progreso », forsan konstatis, ke mea spozo e me plurfoje publikigis raportoj pri vojaĝoj, ekzemple al Sri Lanka, Indio, Maroko, Filipinoj ktp. Pro ke momente ne estas irgo simila raportenda, me volas donari kelkajn pensojn pri vojaĝoj kaj turismo ĝenerale.

La konocata Berlino arkitekto Hans Kohlhoff en intervjuo kritikis la vojaĝemason de la Germanio kaj esprimis sian opinion, ke la mala stato de la loĝ-cirkaŭaĵoj estas kaŭzo por la loĝantoj vojaĝi for el la propra loĝejo. Ma tamen mi tute ne povas akcepti, parte ja pro tio, ke la personoj kiuj fakte vivas en disagrebla loĝejo ofte ne havas la sufiĉanta pecojn por vojaĝi. Adminime mi tro prizas mian domon, kaj volonte retrovenas al la post vojaĝo, ma tute ne diminutas mian vojaĝemason. Plu importanta semblas al mi la cirkumado de la loĝejo. Qua habitas interna parto de granda urbo, certe inklinas dum la vakanco for el la rekursado al trankvila pejzaĝo en la naturo.

Mea propra inklino al vojaĝoj jam komencis dum mia infanteso. Mi vivis kun mia familio proksima al granda urbo en vilaĝo, kie preske omni habitas propra domo kun ĝardeno. De ĉi laste ne estis kaŭzo for el la domo dum la vakanco. Dum tiu tempo anke tute ne estis kutimo omniĝi for vojaĝi dum la somero. On forsan vizitis parencojn dum la vakanco. Turistado vojaĝi - speciale al altraj landoj - preske ne eventis.

Tamen mi komencis reiri pri vojaĝoj al fremdaj regionoj, speciale kande mi dum la instruado geografia informis pri la tuta mondo kaj vidis imagojn pri belegaj partoj de ĝi. Mi revenis pri la fiordo de Norvegio kaj la rivi palmojplena de insuloj suda. Ma kompreninde mi savis, ke tiu resto reveni por ĉiam, ke mi nulatempe havos okazon ipsa vojaĝi al tiuj regionoj. Fojas, dum la geografia instruado mi havis la taskon, lerni la

nomi di la quar granda riveri di Dop-India : Travadi, Saluen, Menam, Mekong. E me obliivis ica tasko e kom puniso me mustis skribar ica quar nomi 20-foye. (La suceso esis, ke me ankore hodie bone memoras oli). Ma se irga persono esus dicinta a me lore, ke me foye venos a ta regiono, me esus konsiderinta lu kom folo ! Ma fakte 30 yari pose me vehis per batelo sur la fluvio Menam en Bangkok, regardante la fosto-konstrukturi ye la lateri e la vivaca trafiko di la grandnombra bateli di la indijeni dextre e sinistre di me !

Dum la tempo di mea infanteso me fakte nur tre poke voyajis. Ulte vizito che onklino eventis du kurta sejorni apud la marrivo proxime e kom kulmino ,voyajo a germana mezmontaro kun matro e fratino. Kande me evis 10 yari, lore la milito komencis e de ta tempo voyaji ad exterlando kompreneble ne plus esis posibla. Ed en Germania ipsa turismo anke esis neposibla, pro ke la granda hoteli nun chanjis sua funkcio ed esis uzata kom militistala hospitalo. Ed en la mikra hoteli nun vivis personi, qui perdis sua lojeyo per bombi.

Kande la milito esis finita ,venis por me tempo, dum qua me ofte voyajis. Ma la motivo di ca voyaji tote ne esis turistala – ni vehis a la rurala regiono por probar aquirar terpomi, etp..Ni sollicitis nutrivi de la rurani, ofrante a li irga vari, quin li forsan bezonis – pekunio ne suficis on ne kompris ma kambiiis. Se la dorsosako esis plena de terpomi, lore on voyajis adheme. Aquirar sidplaso en la treno – to esis rara kazo felica. Ma on povis sidar sur la plena dorsosako, se on entote sucesabis venar aden la treno. Ofte on nur trovis loko exter la vagono , stacante sur la pedo-planko o sidante sur la tekto dil vagono. Do la juo di tala voyaji esis poka, quale vu povas imaginar !

Ma du o tri yari pos la militfino anke ta tempo fineskis. Ni kompris nia terpomi itere en la vendei proxima e ne plus mustis vehar longa disti por aquirar la vivnecesa nutrivi. Por me nun lente komencis « turistala periodo ». Intertempe me esis mariajita kun spojo anke voyajema e ni uzis nia bicikli ne nur por eksursi ma anke voyajis per li, pasante la nokti en mikra tendo. Fakte le tendumado tre plezis a ni. Dum longa yari, nia tendo akompanis ni tra multa landi e regioni. Ni pose kompris plu granda e mem du, kande nia filii akompanis ni. Ma dum ta tempo ni transportis la tendi e la koncernanta kozi ja per automobilo. Voyajar per tendo havas multa avantaji : on esas sendependa e povas restar , ube on deziras e durar la voyajo kande on inklinas a to. Desavantajo esas, ke tendo advere protektas kontre pluvo e vento, ma

ne kontre koldeso, varmeso e soni. Bruiso sur la kampeyo dum la nokto povas esar hororigiva jeno. Ma la chefa kauzo pro quo ni hodie ne plus uzas nia tendo esas la fakto, ke on mustas por tala voyajo kunprenar multe plu multa kozi, specale se on anke volas esar sendependanta di restorerii e projetas ipse koquar sua repasti. La tota vazaro ed utensilaro di la koqueyo mustas esar kunprenata ! Ma ni fakte facis longa ed agrebla voyaji dum nia « tendo-periodo » en Germania e multa Europana landi.

Tamen kreskis en ni la deziro, konoceskar anke altra parti di la mondo, specale atraktis ni Sri Lanka. Dum preske dek yari, ni projetis ica voyajo e sparis pekunio por ol. E fakte valoris la peno – la impreso di ca voyajo esas por me neobliviebla. Me fakte nun experiencis , ke mea hemlando ne esas la mezo di la mondo ! Voyaji a Nordala Afrika e kelka landi en Azia sequis dum la sequanta yari. Omni donis nova impresi e pluvastigis nia horizonto. Me nun esas olda e timas, ke me ne plus dum longa tempo havos la okazono e kapableso facar longa voyaji. Ma anke se me ne plus povos voyajar, la memori (e memorigili quale fotografuri e filmi) restos valoroza por me.

Heidi NEUSSNER

Vivo por paco e yusteso

Bertha von Suttner

1843 - 1914

Autorino di la mondkonocata libro « Die Waffen nieder »

(« For la armi »)

Ica emociganta libro, skriptita dum 1889 e multege vendata, esis por ta tempo, shokanta. Til 1905 ol atingis 37 edituri ed esis tradukita aden 16 diversa lingui.

Per ica libro, Bertha divenis mondkonocata, ma anke on insultis el kom « Pac-Bertha » ed kombatis el.

Elua granda skopo, la paco mondala, til hodie ne atingesis. Bertha forsan presentis to, kande el pos severa maladeso mortis en Wien ye la 24 junio 1914, kurta tempo ante la komenco dil unesma mondmilito. El sempre avertabis pri ica milito, da multi expektata, ed esperabis pri radikala penso-chanjo di la homi.

Same kam Alfred Nobel el havis l'espero, ke la sempre plu perfekta e danjeroza armi, la venenoza gasi e specale la de Nobel eksploziva

substanci retenos la responsiva politikisti e militisti aplikar ica destruktivi kontre la homi.

Ma omna du eroris.

L'unesma mondmilito postulis plu kam 10 milion homala vivi. La duesma mondmilito adportis a multega populi senmezura tormenti, ekpulso ed ankore plu multa mortinti e la bombo atomala. Okadek e kin yari pos la morto di Bertha von Suttner, ankore kanoni detonas, bombi falas e homi esas mortigata, tormentata e senyurizata.

Senskrupula produktisti e guvernerii profitas per la produktado di militala materialo. Mili de homi, specale infanti, qui kriplestas por la tota vivo per sulo-explozili.

Necesa esas ankore multega esforci por atingar neviolenta kunvivo dil homi sur ica tero. La tri magjala vorti di Bertha von Suttner « For la armi ! » esas plu aktuala kam irgatempe.

Qua esas ica extraordinara muliero a qua on donis en 1905 la Nobel-pac-premio kom unesma homino ? Bertha Sofia Felicita, komtino Kinski von Chinik und Tettau naskas ye la 9 junio 1843 en Prag. El travivas sua yuneso en sekura cirkonstanci. Dum ke elua nobela samevozi, quale es kustumala dum ta tempo, edukesas tre gardate en monakerii, Bertha edukesas sat libere. El lernas plura lingui, kantado e muziko e lektas multo originale, quon on montras a la skolani monakeriala nur censurite. Anke pose el ofte facas irgo quon « on ne facez » dum ta tempo ed el neglijas la reguli societala, se el povas. Dum elua tota vivo, el prizis skriptar e pose el divenis ecelanta skriptero. Ma fakte ne omna skriburi esas alta literaturo. El anke skriptas rapide artikli pri temi aktuala por ganar sua entrateno.

Por ica skopo, el anke laboras kom edukistino en la domo di Barono von Suttner. Gradope el komencas amarar la filiulo ibe, Arthur. Ica sekreta amorrelato a la sep yari plu yuna Arthur deskovresas da la gepatri e Bertha perdas sua employeso.

Fine di la yaro 1875 el renkontras Alfred Nobel en Paris. Elua employeso kom sekretariino che lu ne duras longe – quon Alfred Nobel regretas multe – pro ke el retroiras a Wien pro amor ad Arthur. Ma amikala relati ad Alfred Nobel restas dum elua tota vivo.

Pro ke la gepatri di Arthur sempre ankore opozas kontre mariajo, li sekrete mariajas en 1876 en Wien e rekursas a princolando en Kaukazo. Hike li vivas felice ma modeste, til ke li povas retrovenar a Wien en 1885. Intertempe la skribado divenis esencala bazo di elua

entrateno. Li havas relati a multa importanta personi di ta tempo ed expresas en sua korespondado vere liberala opinioni. Erste kande Bertha ja evas 40 yari, el unesme audas pri existanta pac-movemento. El esas forte impresata e de nun laboras por ico per omna esforti.

En 1888 editesas elua granda romano politikal-filozofiala : « Das Maschinenzeitalter » (la epoko di la mashini) editata unesme sub la pseudonimo « Jemand » (Irgu), pro ke dum ta tempo ne esis kustumala, ke muliero traktas ica temi. Lo specala di ca libro esas la preciza e kritikanta analizo di la vivkustumi di elua samtempani, vidata de la vidpunto di venonta generacioni. Ca libro atencesas multe ante kande aparas plusa edituri sub elua fakta nomo e kande el mustis expectar ed aprobo e kritiko.

Ja un yaro pose el havas sua granda suceso, el publikigas la libro « Die Waffen nieder ! » (For la armi !) per quo el famozeskas en la tota mondo.

Du yari pose fondesas la pac-societo di Austria, e Bertha von Suttner divenas la prezidanto. Dum la venonta yari, el partoprenas en pac-kongresi, asistas la fondo di la Germana pac-societo ed editas la revuo : « Die Waffen nieder ! ».

El renkontras Alfred Fried qua divenas fidel amiko e kunluktanto por el. La skopo di elua vivo nun nur esas la paco. Dum decembro 1896 mortas Alfred Nobel, qua subvencionabis financale elua pac-peni. La « pac-Nobel-premio » establisita da lu en sua testamento, evidente esas rezulto di la influo da Bertha von Suttner.

Dum 1899 editesas la interesiva romano « Schach der Qual » (shakar la tormento). En ica romano el akuzas omna speci di kruelaji, quin homo exekutas kontre altra homi od animal, la mortigadi dum militi same kam la tormento , la supereso koloniala, la sklaveso e la desyurizo di la mulieri. El akuzas la profesionala laboro di infanti e la kruelaji kontre animal en laboratorii ye la nomo di la cienco. El sustenas la movimento por la egal-yureso di la mulieri ed esas membro en societi por la protekto di animal. El anke aprobis la vejatarala vivmaniero, ma ne trovesas indiki, ke el ipsa praktikis ol.

Dum 1902 elua spozo Arthur mortas ed elu sempre indijis il til la fino di elua vivo.

El entraprezis diskurso-voyaji a multa urbi Europana, ma balde oldeso e maladesi limitizas elua aktivesi. Dum 1912, el voyajas dum sep monati en Amerika e retroveninte probas preparar pac-kongreso en

Wien dum 1914. Ma la financa moyeni ne suficas e la statala oficeyi ne sustenas, ma mem impedas la projekto.

Fato favoroza protektis el kontre la travivo di la grandega popul-mortigo. dil unesma mond-milito, pri qua el sempre avertabis, per elua morto kurta tempo ante la militkomenco.

Elua legaco por ni esas la tri granda libri, qui es exhorto por ni omni.

(da Rudolf Meyer ek la revuo « natürlich vegetarisch »

tradukita da Heidi Neussner)

LA INSEKTI

Ek la tota animali di la mondo, la insekti es la maxim grand-nombra e maxim danjeroza por homi. Quankam insekti es mikra, li povas destruktar nia rekoltaji o dissemar maladesi pro lia nombri e rapida reprodukto. Se du mushi reproduktus dum quar monati, la nombro di decendanti povas esar 190.000.000.000.000.000.000 !!

Fortunoze, preske omnu nultempe trovas nutrajo o divenas nutrajo por uceli.

Es remarkinda, mem dum ke la extera aspekto di insekti esas tre variebla, la strukturo di l'insekto-korpi es preske la sama. Li havas kapo kun anteni e manjorgani, torako kun sis gambi ed ofte quar ali, ed abdomino di 9 o 10 segmenti. Lia korpi havas forta ed aquespruva « pelo » od exoskeleto ma ta ne posibligas irga kreskajo. Por vinkar ta restriktio, la vivo-ciklo d'insekti existas en du formi. Che la plu frua o plu « primitiva » insekti (quale akridi e lokusti), por kresko, la exoskeleto muas. La insekto inflas la korpo kun aero, e nova , plu granda exoskeleto hardeskas. Do la kreskado procedas per subita eventilo til la lasta kande l'insekto povas flugar e reproduktar.

La duesma vivo-ciklo havas tri diferanta etapi. Raupo o larvo ekiras l'ovo e manjas avide por amasigar nutrajo. Seque la larvo cesas agar e divenas krizalido, ofte kun forta exoskeleto. Repozante sen-mova, la krizalido povas rezistar mala vetero ma intertempe la korpo riaranjeskas e konstruktas la organi d'adulteso, kun ali e reproduktiva kapableso. Tala insekti povas vivar en deskomoda landi, e trovas min multa konkurenco.. Exempli inkluzas la plu « progresiva » insekti, la papilioni, abeli, formiki e termiti .

Pro ke li indijas ostala skeleto, la fosili d'insekti es tre skarsa. Quankam ni trovas kelka restaji evanta 400 milion yari ante nun, ni anke trovas insekti tote prezervita en la gumo de arbori. Forsan 100 milion yari ante nun, insekti kaptesis per gumo ma la korpi ankore montras hodie la tota detali dil anatomio. Pluse ni trovas ke tala antiqua insekto-korpi preske egalesas a la speci moderna. Pro tala observaji, ciencisti pensas ke kande la bazala strukturo d'insekti establisesis, ol esis tante sucesanta ke ni havas « explozo » di developo ed adapto e la rapida koloniigo di la mondo.

Olim, l'origino d'insekti esis problematra, ma recenta explorado pri la nervala sistemi di simila animali indikas solvuro. La arango di nervala voyi en la korpo d'insekti es analoga a la voyi en krustacei (homardi e krabi), do ni supozas ke ultempe krustaceo ekiris ek l'aquo adsur la tero e forsan la brankii divenis ali por flugar. La vivo sur la tero necesigas altra metodo di respirado. Mikra tubi o trakei duktas l'aero ad omna celuli di la korpo, specale a la muskuli e fakte on trovas tala trakei en miriapodi (skolopendri) ed aranei. Yen es la expliko di la mikra grandeso dil insekti. L'aero ne povas difuzar plu fore kam un centimetro e do se l'aero eniras tra amba flanki, la maxima larjeso d'ula insekto es du centimetri. Ni vidas tala restrikti en la tre granda ma lenta « Fasmidi » di Australia, 30cm di longeso ma nur 2cm di larjeso. Certe ni nultempe trovas giganta insekti tala quala li aparis en « dizastro-filmi ».

On trovas la insekti che la senvertebra grupo d'animali nomizita l'Artropodi ed omni havas artikizita adjuntaji quale gambi od anteni.. Apartenanta a l'artropodi, ni trovas krustacei, miriapodi, aranei, skorpiono ed insekti. Che insekti, la nombro d'adjuntaji diminutesas : la kapo havas tri pari (anteni, mandibuli, e maxili) ; la torako havas tri pari (la gambi) e l'abdomino kelkafoye havas un paro (la cerki*) La plu mikra nombro di gambi permisas tre rapida movado d'ula insekti, e fakte sis gambi es la minima nombro kande l'animalo nur havas simpla cerebro. L'insekto marchas uzante tripedo avan tripedo e konservas stabileso. Animalo kun quar o du gambi bezonas kompleksa equilibrio-sistemo e granda cerebro. On ne inkluzas l'ali quale adjuntaji. Li developas per surkreskaji dil exoskeleto, extensita da sango-presado e pose li divenas sika e dina membrani. Es tala developo ek la exoskeleto e nultempe d'adjuntaji qui sugestus ke insekt-ali havas origino de la brankii d'aquala ancestri.

Forsan ni povas serchar la kauzo di la granda suceso dil insekti. Li okupas la tota cirkumaji di la tero ed aquo, ma ne en la maro. Tamen l'aero anke utilesas pro lia ali e poka animala povas flugar. Do la insekti difuzas su fore tre rapide, koloniigas nova loki e ni konocas la teroriganta esami di lokusti kande li manjas omno quon li renkontras. Lia riprodukto es rapida e fekundega, li rezistas temperaturi inter 0° e 49° C, e li vinkas la mikra grandeso per tre granda nombri. Lia maxim mala enemiki es la uceli (la hirundo devas manjar un miliono de insekti singladie) ; la homi anke esperas mortigar tala pesti ma suceso es dubitinda. Olim on uzis kemiaji quale insekt-ocidivi (p.e.DDT), ma balde la tota mondo kontamineskis. Hodie ni preferas « biologiala kontrolo » . Ni serchas parazito d'insekto, ma mustas probar ol dum plura yari, timanta ke la parazito atakus utila insekti quale abeli. Per altra metodo ni iradias la maskula insekt-pesti per gama-radii qui produktas nefekundesos e la ovi di la femini ne developas.

Kande ni esforcas mortigar la insekti, ni devas konsiderar anke la « Equilibro di la Naturo ». La insekti portas poleno inter flori e provizas nutraro por uceli, aranei e mem homi. Ula insekti defangizas la cirkumajo quale la koleopteri qui forportas ed enterigas la sterko di bovari. Esas nia devo vivar ulmaniere kun la insekti.

R. A. STEVENSON

Nova poemeti da Heidi Neussner

Nokt sucioplana,
dormar me ne povas.
Ma nun fine jorneskas.

Pavilion apud lago.
Reflektata imajo
duobligas beleso.

Printempala dimezo.
Ed askoltez : Kukulo
ad extere men vokas !

Ed omnadie falas lente
la folii reda autumnala.
Ed omnayar' amiki livas ni.

Ankore nebulo
envolvos nun omno,
ma sun' olun orizas.

Quale lektanti di « Progreso » agnoskas, la eminenta Profesoro Wilhelm Ostwald suportis interlingui, precipue Ido, e la revuo « Internaciona Pioniro » imprimis plura artikli da ta sajulo. Por la intereso dil Idisti, me citas kelka paragrafi :

Dum la Mondala Kongreso di l'Internaciona Asociuri (9 til 11ma di mayo 1910 en Bruxelles) profesoro Ostwald deklaras : « Me probis tradukar peci di mea filozofiala verki en Ido, quale exerceo ed experimento, e me konstatis ke la tradukuro esis ofte plu klara e konciza kam l'originala texto. Ido obligis me expresar plu precize la penso pro ke ol havas nur un vorto por singla ideo, e koaktas selektar la justa vorto. »

En artiklo « Mashini ed Organismi » (Pioniro, Mayo 1910), Ostwald predicas pensanta mashino quale komputoro e la aplikado di organika evoluciono a la developado di mashini, tre moderna koncepto.

« Ni ya savas, ke en omna eventi esas posibla pozar e solvar la questiono : qua energii desaparas e qui aparas ? Vapormashino igas desaparar kemiala energio di karbo ed igas aparar mekanikal energio o laboro ; kavalo anke uzas kemiala energio, ma en la formo di feno ed aveno, e produktas anke mekanikala laboro, mem en plu bona relato kam vapormashino. Se tamen ica esas la plu bona transformilo, la kauzo esas ke vapormashino kontentesas per karbo, dum ke kavalo bezonas ula organika kemiala kombinuri, pro ke lu ne povas oxidigar (kombustar) karbo. Homo pluse povas produktar mentala laboro, por quo ni ne povis til nun konstruktar mashino ; pro to ita speco di laboro esas qualesale multe plu valoroza kam omna mashin-laboro. Ma anke mentala laboro es fondita sur transformo di energio, pro ke sen reguloza nutrado anke mentala laboristo ne povas facar ulo. »

« Altralatere la separo di funzioni e lia exekuto per singla organi esas konocata sempre ube ni povas explorar plu longa serii de evoluciono di ula mashino. La unesma vapormashino, la talnomizita vaporsfero di Heron (di Alexandria) kontenis omna necesa membri en un peco, precipue ol esis samtempe kaldiero e motoro. Ma depos ke la serioza

developado di la vapormashino komencis, unesme ta du membri separesis, tale ke la genito di la vapore unlatere, e la laboro di vapore altralatre, esis distributata a du diferanta organi qui povis tale adaptesar plu bone a sua specala skopi. La du esas submisata en moderna vapormashino itere a detaloza distributo di funcioni. Esas nur necesa mencionar ke anke la admiso di vapore, la expanso, la direkto e.c. havis lia specala evoluciono.

Donas ne nur granda charmo, ma anke intensa instrukto konsiderar la evoluciono di la tota tekniko sub tala vidpunto. On ne nur komprenas per to la pasinto, ma aquiras anke tre valoroza libereso di penso relate la prezento e la futuro. Nam omnu qua okupas su pri ula mashino o metodo, savas nun qua questioni esas pozenda, se lu volas plubonigar olu.

Nome esas necesa explorar omna parto ed omna funciono di ca vidpunto, sive ol atingis ja olua pura e maxim apta formo, o sive ula rudimentala organi ne restis en ol qui certe existis komence. E duesme on questionos su pri omna laboro quan mashino o metodo exekutas: kad omna funcioni esas suficante separita, o kad ne ulu exekutesas quaze acesore quo signifikas neperfekta transformo qua ne ja havas la maxim bona « koeficiente » ?

Hike ne esas la loko por developar la multa apliki di tala konsideri nur en un serio di evoluciono kun omna detali, quankam nur tale esus posibla vivigar fundamentala ideo e montrar la ne-exhaustebla multopleso di apliko.. Ma se on volas aquirar ideo quante nekredeble diferanta povas esar detali qui tamen obedias sama fundamentala lego, on devas vizitar en München la « Deutsches Museum » di maestroverki di cienco e tekniko. Ibe objekti trovesas aranjata sub vidpunto di evoluciono. Ed se oli ne esas koncie rangizata segun la jus expozita legi di developo, tamen esas propajo di justa lego, ke ol divenas videbla spontane en bona kolekto de exempli e fakti »

R. A. STEVENSON

(da Andreas Juste)

On povas supozar ke nia lontan ancestri sidanta **cirkum** herdo naracis pri chasi e pri mori dil animal. Ma probable serioze nam ta bestii furnisis nutro e vesti e servis kom totemo sive di klano sive di familio.

Erste kande la nomada vivo esis remplasita da kultivado, chanjis la rolo dil bestii en l'imagino: on darfis inventar komik o serioz aventuri. To esis moyeno por kritikar potenti kand esus danjeroz agar lo direte. E tale naskis la fablo.

Ma ka nun pos tri yarmili on kompozas ankore fabli? En Afrika to es tradicional rakonti valoroza por studiar ambiente e mori.

Nia propra literaturo havas anke sua fabli e mem plu originale l' « Antifabli » da Lui Paskau. Henri Petrez kompozis quar libri de fabli espritoza ma pro ke il skriptis en Walona linguo ta verki havis nur regionala famo.

Ma super omna moderna fablisti esas Trilussa di qua la verki esas nun parto dil Italiana literaturo, pri qui plu kam cent libri ed artikli komentis detaloze.

TRILUSSA

Lua nomo esis Sallustri, di qua Trilussa esas evident anagramo. Lua verki es kompozit en la « romaneska ». To esas ne un determinata dialekto ma l'Italiana familiar parolat en Roma e komprenat ubique en Italia malgre poka varianti; en skribita formo. To donas a lua poemi charmo qua desparas kand on adaptas oli en ofical idioma.

Lua temi esas satiral en extrema grado. On asertis ke lua kritiki vizis nur en un sinso, ma il blamis vers omna lateri, precipue la potenti. On naracis ke ante elektado, certena partiso facis afishi kontenanta poemo da Trilussa mokanta l'adversi. Ma lor la morgo ti pozis afishi kun altra poemo da Trilussa kun ironio plu severa mem kontre ta partiso.

Quale multa satiristi, lu celis humana sentiment. Lua soneti « Er ceco » (la blindo) es emociganta rakonto: blindo kustumas pregar proxim imajo sakra, quan il ne povis vidar ed il duras tale agar sen savar ke la statuo vendesis, nam on ne informis lu por evitar decepteso.

On konstatas ke la blami da Trilussa venas ne de bitreso, ma de indigni kontre la malaji dil socio e la hipokriteso.

Nominata honor-senatoro, Trilussa mortis en decembro 1950, evanta sepadekenon yari, pos longa kariero literatural komencit en yaro 1895.

GLORIO DI LIMAKO

La limako di la vana glorio

Dum reptar sur obelisko bavas.

« Bone ! » dicis ol, « nun do me savas

Ke me lasos traco en historio. »

KATO BLANKA E KATO NIGRA

Ul kato blank, esante prezidero

di Societo di Libera Penso

egardis quale personal ofenso

ke kato nigra anke liber pensero

audacis esprimas kritiko

pri politiko

kontrea dil principi sua.

« Nam tu surveyas ne la dici tua,

(reprochis il tre deskontenta))

nun tu, impertinenta,

devas do komprenar

ke tu mustas demisionar.

De nun por tu nula komiso ;

livez la rangi dil partiso.

por pensar hik on es libero,

prizanta general tolero,

tamen sub un kondiciono :

aprobar l'opiniono

di la prezidero

ed egardar quaze dogmato

la konsili dil komitato. »

« Yes, dicis Nigra, to es vera

e ton me devas konfesar. »

E por durar kom Pensero Libera,
de lore lu cesis pensar.

PORKO E QUERKO

Porko dicis a la querk : « Ek la boskani
tu es maxim fort e bel : tun me admiras. »
« Bone me lon savas, ol sospiras,
nam me nutras tu per mea glani. »

TRILUSSA

NOVA PLANETI - NOVA VORTI

Ante kelka monati aparis sur l'unesma pagini di omna jurnali,
l'informo pri l'egaro dil navo spacala « Mars Polar » qua supozeble,
pozis su adsur la planeto Marso ; tamen la navo nultempe rikontaktis
kun la Tero. Kelka monati antee, altra navo anke ruptesis kontre la
surfaco dil reda planeto.

Me parolas pri ca aferi, nam okazione di ca du informi aparis sur la
hispana jurnali, nova vorto por indikar l'ago « pozar su adsur la
surfaco dil planeto Marso », temas pri la nova vorto « amartizar ». En
la hispana linguo, existas la vorto « aterrizar » qua egalesas a tervenar,
ed de la yardeko 60esma existas la vorto « alunizar » qua signifikas
« pozar su adsur la surfaco dil Luno » En la linguo hispana, la
vorto « tierra » signifikas e la planeto e la surfaco di nia planeto. Do,
en la hispana linguo se ulu od ulo pozis su adsur la surfaco dil satelito
Luno, ni ne mustas dicar ke on « aterrizo en la luna » (tervenis adsur
la luno) nam nur es posibla « aterrizar » (tervenar) adsur la planeto
Tero. Pro to, kande l'unesma navi arivis a nia satelito, on uzeskis la
vorto « alunizar ». E same, nun on uzas la vorto « amartizar » por
dicar ke kelka navi pozi su adsur Marto. Segun ica dedukturo, en la
futuro esos posibla dicar ke la homo projetas « avenusizar » adsur la
planeto Venuso, « ajupiterizar » adsur la planeto Jupitero e mem, pos
multa tempo, « aplutinizar » sur la fora planeto Plutono. Semblas ke

omna idiomi, mem le naturala, posedas kelka artificala (ne-naturala) karakteruri, ka ne ?

Ma quo eventas en la linguo internaciona Ido ? En nia linguo, quale en la hispana, la vorto « Tero » signifikas same la sulo quan ni fulas e nia propra planeto. Dyer dicas, pagino 370, TERO :earth, as a planet and as a ground. Pos la defino, ni trovas la vorto kompozita « tervenar »qua segun la anglalinguala defino es : to come to land. En la dicionario Hispana-Ido da Pedro Marcilla Ferrus, qua prezidis l'Ido-Akademio, ni trovas la vorto hispana « aterrizar » kun la signifikio : « tervenar », e malgre ke ank aparas la defino « abordar », ni lektas en DYER ke abordar reale es venar aden la tero de la maro, exemple segun Dyer povus esar la frazo : « La Portugalani esis le unesma qui abordis la litori di India » (pagino 3). Do se on parolas pri aeroplano qua decensas adsur la tero e pri navo spacala qua rivenas a nia planeto, ni devas uzar la vorto « tervenar ».

Forsan, DYER e DE BEAUFONT nultempe imaginis ke la homo povas arivar a la luno, pro ico nul-loke aparas la posibla vorto « lunvenar » kun la signifikio pozar su adsur la luno. Exemplo : Neil Armstrong lunvenis en la yaro 1969. E, se tale, esus posibla uzekar anke la vorto « marsvenar » o prefere « marsovenar », talmaniere on evitas la junto di tri konsonanti (r+s+v), kun la signifikio pozar su adsur la planeto marso. Exemplo : la navo Mars Polar marsovenis en la yaro 1999 ma ol ne povis sendar fotografuri dil planeto reda a la Tero. On mem povas pensar a nova vorti uzebla kande la homo arivos a nova planeti, tale « venusvenar », « saturnovenar », « neptuno-venar »,e.c.

Nia linguo ne devas restar en ne-movebleso, ol devas enirigar aden nia dictionarii la maxim moderna idei.

José Maria Rodríguez Hernández

Ni savas

Hodie me sonjis tu,
e tu sonjata sonjis me.
Nia cerebri amorcis
sua ebulianta telepatio
e posibligis juo - fluo
qua eterne duris kurte.

Tu savas ke me savas
ke ne saturas tun la soko
qua plugas omnanokte
tua glebi extersonje.

Me savas ke tu savas
ke indijas mea karno
la plezuri quin ni sizas
dum duras la kurento cerebral
de mea metropolo
a tua vilajo petroza
de tua filistreso ravisiva
a mea rafineso enoyanta.

Ni savas ke nia kisi
rekalkesis en nia fibri maxim mikra
ke nia korpi nun kareas
la mondo di reala tushi,
ke li diletas nur la sonji,
ke li rikonstruktesas en la sonji,
ke li trovas nutrivi en sonji,
ke li respiras en la sonji,
ke li es kapabla sizar la sonji
e venar en mondo trans la karno,
ube la sonji divenas materio korpala
e la materio korpala riatingas la nivelo di sonji.

Ibe, nur ibe, ni savas lo,
nia anmi povas durar l'amoro,

quan sufokis cirkondanti sen konoco
pri la vera identeso di Amoro.

Lu savas ke ni savas lo,
e Lu protektos ni por sempre,
mem kontre ligili sancionita da Lu ipsa,
nam Lu savas ke lo olima
mustas serchar su ipsa en lo nuna.

Ni savas sen suciar lo.

Gonçalo NEVES

Komenti pri artiklo en N° 317

Me trovas l'artiklo : **Kad Europani bezonas konocar latina ?** da James Chandler tre interesiva e forsan me povas furnisar kelka komenti :

(1) La uzado di latina posible evitas erori d'ingredienti, ma me havas suspekto ! Olim la medikuli skribis preskripti tote en latina e la kuracati admiregis la habilesio e la misteriozesio di ta profesiono. Hodie la mediki uzas vort-procesoro ed imprimilo ma la « drog-baroni » deziras obskurigar lia produkturi per stranja linguo. Quale exemplo, se ni recevass 50cc di medikamento e ni lektas, forsan rapide, **aqua 25cc**, ni ne esas trublata . Ma se ni lektas, en nacionala linguo, **eau, water, wasser, agua 25cc**, ni deklaras « Quala eskroko ! La duimo di la medikamento esas aquo ! » Simile la granda parto di pilulo povasesar **amylum** (amilo) ed unguento, precipue **petrolatum** (vazelino). Tamen en Britania , ni mustas atencar la vorto **paraffin** nam ol signifikas lejera oleo por varmigili, ma en altra landi la sama oleo nomesas **keroseno**.

(2) La studiado di latina rapide diminutas en Britania e sen dubite en altra landi di Europa. La vortaro d'Ido selektosis segun la maxima

internacioneso, ma se nula konkordo, on uzas latina vorto quale omna, ube, hike, olim, koram, e.c. L'interlinguo **Interlingua** (Latino sine flexione) da Peano trovesas en la komputorala* enciklopedio **Encarta** qua dicas ke «Interlingua havas uzado porciencala artikli» (ma me nultempe vidas tala skribaji). Peano asertis ke ula latina dicionario permisus kompreno d'Interlingua. La komenti da James Chandler esas tre apta, nam se latina esas vere utila por kemiala ingrediendi, pro quo ne uzar vivanta linguo quale Ido vice mortinta linguo quale la latina?

Richard STEVENSON

Kelka reflekti pos vizito en China.

China havas plu kam 1000 milion habitanti, e se on promenas en la stradi di Chiniana urbi on ne havas desfacilaji kredar to. Ube on iras o restas, on sempre es cirkondata da amasi di homi.

Ma esas poka infanti o yuni inter li. Depos nun cirkume 25 yari, on propagas e praktikas la un-filio-familio. Certe existas ecepti, ma semblas, ke fakte la maxim multa familii nur havas un unika filio. La stato ne nur propagas ca sistemo, ma per rigoroza aranji extorsas ol – en kelka kazi mem per koaktata abortigo. Se on vidas infanti nun, kustumale un infanto esas akompanata da plura adulti, qui sorgeme okupas pri lu, ed on perceptas ja per la bona ed ornita vestajo ke lu esas la dorlotata favorato di la tota familio. Omna ta infanti nun travivas sua infanteso sen frati. Ye festodii, kande la tota familio asemblas, li joyas renkontrar kuzi por havar lud-kamaradi, ma dum la venonta generaciono anke kuzi preske ne plus existos, pro ke ja anke la gepatri ne havos frati.

Ica developo es kelke tristigiva, ed on povas imaginar, quo signifikas to por la Chiniana socio, por qua tradicionale la familio esas specale importanta. Altra rezulto di ta sistemo esas, ke la nombro di la pueruli nun superesas la nombro di la puerini. Tradicionale la genitori plu multe prizas havar filiulo kam filiino, e se li nur povas havar un filio, li probas atingar ke lu esas maskula. La moderna medicino ya posibligas la distingo di la sexuo ja ante la nasko, do en kaze ke la feto es femina, la genitori decidas facile por aborto. Balde mankos spoziini por la multa viri.

Simila ne-equilibro inter la sexui anke trovesas en India. Hike la politiko di la stato anke favoras la restriktio di la nombro di filii, ma nula preso es praktikata. Do familii kustumale havas plu multa filii, ma plu multa filiuli. Filiini esas desprizata pro du kauzi, unesme pro religiala kauzo, pro ke nur la filiuli povas exekutar la necesa ritui ye la funero di la genitori, ne la filiini, qui ya pos la mariajo apartenas al altra familio. E duesme filiini esas granda financala charjeso por la gepatri, pro ke necesa esas granda doto a la familio di la bofiliulo okazo di la mariajo. Ulte to anke la mariajo-festo mustas esar financata da la familio di la mariajantino, ed esas kustumo invitar e gastigar grandega nombro di personi ye ica okazono. Do kande filiino naskas en familio en India, la patro mustas quik komencar sparar pro to, ed on povas komprenar, ke anke hike esas chefe femina feti qui abortigesas. Anke la mortigo di puerini quik pos la nasko ne esas rara. To nun havas l'efiko, ke on nun nur trovas 9 puerini ube 10 pueruli vivas.

Ma retro a Chinia.

Malgre multa desavantaji di la un-filio-familio on ya ne obliviez, ke ol esas tre avantaĵo, se on regardas la developo di la homaro generale. En multa altra regionoj di la mondo, la situeso relate la kresko di la habitantaro esas timinda. Explozatre la habitantaro di la tero plumulteskas. Esas precipue tri faktori, qui influas la produkto di homala decendantj. Por limitizar la nombro di la filii, la homi unesme mustas ipse dezirar to. Ed ica deziro ne omnaloke existas. En multa landi l'estimo di viro en la socio dependas de la nombro di sua filii, precipue filiuli. Multa landi en Afrika ed Azia anke ne posibligas a la habitanti altra viventrateno dum la oldeso kam la susteno da sua filiuli. En ica kazi – malgre sua povreso – la homi deziras multa filii, ya fakte mustas por presorgar la propra oldeso. Duesme – anke se la homi deziras limitizar la kresko di la familio – lore li mustas havar la savo pri la apta metodi e la posibleso aquirar la remediili, e lo ne es omnaloke existanta. La triesma kondiciono por raciozoze projetar la grandeso di la familio esas, ke statala o religial organizuri sustenez tala intenci od adminime ne impedezi li.

Exemple en la Filipini, la situeso esas tote altra kam en Chinia. Hike omna la tri mencionita kondicioni koincidas tale, ke restriktio di la nombro di filii esas rare praktikata. De povreso e nesavo pri apta metodi rezultas grandega kresko di habitanti, plufortigita per influo da

la eklezio. La Filipini esas l'unika lando en Azia, en qua la majoritato di la habitanti esas kristana, preske omni forte katolika, e pro kauzi quin me ne konocas, la katolika eklezio interdiktas preske omna antikonceptala metodi.

En la Europeana landi, la kresko di la habitantaro esas mikra e tote ne plus existanta. Quala esos la developo di la homaro dum la venonta yarcenti? Me fakte esas sat kurioza pri to, ma ni omni nultempe informesos pri to.

da Heidi NEUSSNER

SUCESO DEPENDAS DE STABILESO

Dum la yari sequinta la nasko di Ido, esis klare necesa emendar la linguo, por eliminar la restanta neregulozaji heredita de Esperanto e por extensar la vortaro. Nu pos 93 yari, la procedo « reformar » Ido devas mea-opinione, cesar.

Ido nun atingabas vera stabileso e devas esar ofrata a la mondo kom logikala linguo tote apta por interkomunikado. En recenta yari, ul idisti propozis endukto di chanji en la linguo, ulfoye per la Interreto, ma tal agado, quankam idisti havas libereso facar to, facas nulo por Ido o sua reputeso.

Me konsideras ke existas la sequanta desavantaji en la duranta kampanio por « reformar » nia linguo:

- 1) Kad on expektas ke individui o guvernerii konsiderus serioze linguo internaciona qua expozesas a konstanta chanji?
- 2) Linguo internaciona bezonas dictionarii korekta til nuna dato e gramatiki qui provizas stabil e permananta bazo por la linguo. Ma linguo qua sufras multa e frequa emendi ne es apta por ta skopo. Pluse, la kusto di frequa ri-edito di dictionarii e textolibri esus astronomiala!
- 3) Se uli persistas propozar reformi senfina, la rezulto esus dividir la *movemento aden du parti: la reformemi e la stabilemi. Tala divido esus nociva e posible su-destruktiva.

- 4) La reformemi produktas nestabileso ed igas desfacila la posibleso konkursar kun altra propozita lingui internaciona, qui havas mezuro di stabileso.

Komprenende, me ne proponas haltar la diskuto di la bezono por nova vorti, por expresar ciencal developi, kozi o koncepti por qui nula existanta vorto esas apta ; tala procedo esas komuna ad omna lingui, exemple Ido enduktis la nova vorti televiziono, radaro, termostato, e.c.. To esas tre diferant afero kam proponar radikala chanji en la bazala gramatikala strukturo di la linguo.

Nun, en la komenco dil nova mil-yaro, ni devas decidir agar pozitive, ni devas unionar ni en la avancigo di stabil Ido, linguo komplete apta por servar la bezoni komunikala dil tota mondo. Nur per solidareso favoranta stabileso povas Ido havar chanco durar sucesoze.

Tom LANG

Komuniki

De José Maria Rodriguez Hernandez : La Hispana-linguani povas lernar la linguo internaciona Ido per l'Interreto. La kurso konsistas ek dek lecioni ; ol esas tote gratuita e pos la dekesma leciono, la lernanto darfas obtenar diplomo de la Hispana Ido-Societo.
Sendez e-letro a joser@lander.es

De David Weston, Sekretario di ULI : La nova Direktanta Komitato, elektita dum la yaro 1999, elektis la sequanta funcioneri :

kom prezidanto :	: Günter ANTON
kom vice-prezidanto :	: Alfred NEUSSNER
kom sekretario :	: David WESTON
kom sekretario por linguala questioni :	: Robert CARNAGHAN
kom kasero :	: Franz REGNIER

Ni esis informita pri la morto ye la 27ma de oktobro 99, en La Chaux-de-Fonds (Suisia) di Alphonse MATEJKA, anciena konocata idisto, qua pose divenis tre agema adepto di la linguo *Occidental* od *Interlingue* kreita da Edgar Von Wahl. ; il redaktis dum plura yari , la revuo interlinguistikala *Cosmoglotta* nun desaparinta. Il evis 97 yari.

UNIONO POR LA LINGUO INTERNACIONA (IDO)

Membri dil Direktanta Komitato

Prezidanto	Günter ANTON (Germania)
Vice-prezidanto	Alfred NEUSSNER
Sekretario	David WESTON (Britania)
Sekretario por linguala questioni	Robert CARNAGHAN (Britania)
Kasero	Franz REGNIER (Belgia)

Membri

Günter ANTON (Germania) , Jacques BOL (Belgia), Robert CARNAGHAN (Britania) , Tom LANG (Britania) , Martin LAVALLEE (Canada) Marion KASPER (Germania), Jean MARTIGNON (Francia) , Alfred NEUSSNER (Germania) , Franz REGNIER (Belgia) , Edward H. STEVE (USA) , Hans STUIFBERGEN (Nederlando) , David WESTON (Britania)

La direktanta komitato rielektesos dum la yaro 2003

PROGRESO aparas trifoye en la yaro e tote en Ido. Pri la redakto, responsas Jacques BOL , 80, Chaussée des Gaulois, B – 1300 Wavre (Belgia) ; voluntez sendar a lu artikli, tradukuri, e movadal informi.

Editeur responsable : Franz REGNIER , 27, Ville du Bois, B-6690 Vielsalm

Altra revui por l'Idistaro

A) «IDO-SALUTO»: Revuo tote en Ido, editata da Ido-Info, Ceramplain 76hs, NL – 1095 BZ Amsterdam (Nederlando). Abono: 1) Che la chef-redaktero H.STUIFBERGEN, adreso supre; 2) Che Alfred NEUSSNER , redaktero organizala, Thüringer Str 3, D – 37284 Waldkappel (Germania) - Preco: NGL (Holanda fl.) 5,50; DM: 5, USA \$: 4, o korespondanta sumo di vua lando.

B) «LETRO INTERNACIONA», revuo tote en Ido. Yaral abon-preco: 20 Franca franki; altra landi 5 internaciona respond-kuponi, sendenda a l'editero: Jean MARTIGNON, 12, rue Maurice Utrillo, F-91600 Savigny-sur-Orge (France)

Informi pri Ido

Informi pri l'Ido-linguo esas obtenebla en la reto « Internet » ye la sequanta adresi :

- en angla linguo : <http://users.aol.com/idolinguo>
: <http://vi.com/home/ChandlerJames>
- en germana linguo :
<http://www.geocities.com/Athens/Forum/2562>
- en franca linguo :
<http://www.geocities.com/Paris/Rue/8009/idolinguo.html>
- en nederlanda linguo :
<http://members.tripod.com/~avancigado>

Por partoprenar en diskuteyo pri Ido, nomita « Idolisto » sendez vakua mesajo (sen objekto) a <idolisto.subscribe@egroups.com>; por sendar mesajo a ta listo, uzez la sequanta adreso : idolisto@egroups.com .

Por obtenar informi pri l'Uniono por la Linguo Internaciona (ULI) videz :
<http://www.idolinguo.com>

Ido-Broshuri ed Ido-libri

A.- Katalogo di Ido-libri : recevebla de :

IDO-LIBRERIO : Sioro T. Minty
44 , Woodville Road / Cathays
GB – Cardiff , Wals , CF2 4EB

B.- por Franca-parolanti : Servado de PROGRESO – Jacques BOL, 80, Chaussée des Gaulois, B-1300 WAVRE (Belgia) : obtenebla : deux petits manuels de de Beaufront et un « parler d'amis : l'Ido-linguo – 1907 –1995 » d'Andreas Juste (300 francs belges ou 50 F.F. ou 15 \$ canadiens)

C) - por Nederlanda-parolanti : Ido-gramatiko e vortaro por la Nederlanda-parolanti :156 pagini ; preco : NGL (Florini) 17,50 ; komendez che
: Editerio Tia Libro,
Ceramplein, 76 hs

NL – 1095 BZ Amsterdam

e pagez per jiro-konto 5772654 ye nomo di Hans Stuijbergen, Amsterdam kun menciono di Ido-gramatiko, o per internaciona postal mandato.